

Jayne Bryant AS/MS
Ysgrifennydd y Cabinet dros Lywodraeth Leol a Thai
Cabinet Secretary for Housing and Local Government

Llywodraeth Cymru
Welsh Government

Eich cyf/Your ref: MA-JB-0889-25

John Griffiths AS
Cadeirydd
Y Pwyllgor Llywodraeth Leol a Thai
Senedd Cymru
Bae Caerdydd
CF99 1SN

19 May 2025

Annwyl John,

Yn Dilyn cyflwyno Bil Digartrefedd a Dyrannu Tai Cymdeithasol (Cymru) i'r Senedd ar 19 Mai 2025, amgaeaf gopi o'r Datganiad o Fwriad Polisi. Diben y ddogfen hon yw cynorthwyo aelodau'r Pwyllgor I graffu ar y Bil.

Rwy'n edrych ymlaen at gyflwyno tystiolaeth I'r Pwyllgor ar 4 Mehefin.

Byddaf yn anfon copi o'r llythyr hwn at Gadeirydd y Pwyllgor Deddfwriaeth, Cyfiawnder a'r Cyfansoddiad..

Yn gywir,

Jayne Bryant AS/MS
Ysgrifennydd y Cabinet dros Lywodraeth Leol a Thai
Cabinet Secretary for Housing and Local Government

Canolfan Cyswllt Cyntaf / First Point of Contact Centre:
0300 0604400

Bae Caerdydd • Cardiff Bay
Caerdydd • Cardiff
CF99 1SN

Gohebiaeth.Jayne.Bryant@llyw.cymru
Correspondence.Jayne.Bryant@gov.Wales

Rydym yn croesawu derbyn gohebiaeth yn Gymraeg. Byddwn yn ateb gohebiaeth a dderbynnir yn Gymraeg yn Gymraeg ac ni fydd gohebu yn Gymraeg yn arwain at oedi.

We welcome receiving correspondence in Welsh. Any correspondence received in Welsh will be answered in Welsh and corresponding in Welsh will not lead to a delay in responding.

Bil Digartrefedd a Dyrannu Tai Cymdeithasol (Cymru)

Datganiad o Fwriad y Polisi ar gyfer Is-ddeddfwriaeth

Cyflwyniad

Mae'r datganiad hwn yn nodi bwriad y polisi ar gyfer is-ddeddfwriaeth y byddai gan Weinidogion Cymru bwerau i'w gwneud neu y byddai'n ofynnol i Weinidogion Cymru ei gwneud o dan ddarpariaethau'r Bil Digartrefedd a Dyrannu Tai Cymdeithasol (Cymru) ('y Bil').

Mae'r datganiad wedi'i baratoi er mwyn cynorthwyo pwyllgorau perthnasol yn ystod y broses o graffu ar y Bil. Dylid ei ddarllen ar y cyd â'r Bil, y Memorandwm Esboniadol a'r Nodiadau Esboniadol. Efallai y bydd angen cyfeirio at Ddeddf Tai (Cymru) 2014 ("Deddf 2014"), Deddf Tai 1996 ("Deddf 1996") a Deddf Gwasanaethau Cymdeithasol a Llesiant (Cymru) 2014 hefyd.

Nodir manylion gweithdrefn y Senedd sy'n gysylltiedig â phob un o'r pwerau hyn ym Mhenod 5 o'r Memorandwm Esboniadol ac nid ydynt yn cael eu hailadrodd yn y ddogfen hon.

Trosolwg o'r Bil

Mae'r Bil yn diwygio deddfwriaeth bresennol ym maes digartrefedd a thai yng Nghymru drwy ddiwygio Rhan 2 o Ddeddf 2014 (Digartrefedd) a Rhan 6 o Ddeddf Tai 1996 (Dyrannu tai preswyl) er mwyn gwella prosesau atal a lleddfu digartrefedd yng Nghymru. Hefyd, mae'r Bil yn diwygio Rhan 6 o Ddeddf Gwasanaethau Cymdeithasol a Llesiant (Cymru) 2014 i osod dyletswydd ar yr awdurdod lleol cyfrifol er mwyn sicrhau bod llety addas ar gael i bobl ifanc sy'n gadael gofal.

Yn gryno, bydd y Bil yn gwneud y canlynol:

- cefnogi prosesau cynharach a mwy costeffeithiol o atal digartrefedd;
- cryfhau mesurau atal wedi'u targedu ar gyfer grwpiau penodol sy'n wynebu risg arbennig o ddigartrefedd;
- ehangu'r cyfrifoldeb drwy'r sector cyhoeddus cyfan am nodi ac atal digartrefedd;
- gwella'r llif allan o wasanaethau digartrefedd drwy roi pwerau newydd ynglŷn â dyrannu tai cymdeithasol.

Nodir y pwerau i wneud is-ddeddfwriaeth yn y Bil yn y tablau canlynol, ynghyd â'r rhesymau dros y pwerau hyn a'r bwriad polisi ategol.

Bydd Llywodraeth Cymru yn gweithio'n agos gyda rhanddeiliaid i ddatblygu'r is-ddeddfwriaeth.

Adran	Ffurf	Y cynnig a disgrifiad o'r pŵer	Gweithdrefn
6	Rheoliadau	Mae adran 6(3) yn disodli adran 75 o Ddeddf 2014 yn ei chyfanrwydd. Fel y'i diwygiwyd, mae adran 75 yn gosod dyletswydd ar awdurdod lleol cyfrifol i sicrhau bod llety addas ar gael i geiswyr sy'n ddigartref neu sy'n wynebu risg o fynd yn ddigartref, cyhyd â'u bod yn gymwys i gael cymorth. Mae'r adran hon hefyd yn ei gwneud yn ofynnol i geisydd fod â chysylltiad lleol ag awdurdod lleol yng Nghymru er mwyn cael hawl i'r ddyletswydd o dan adran 75 oni bai bod y ceisydd yn wynebu risg o gamdriniaeth neu'n dod o dan gategori o berson a ragnodir mewn rheoliadau. Felly, mae'r adran 75(5)(b) newydd yn galluogi Gweinidogion Cymru i wneud rheoliadau i ragnodi categorïau o bersonau a fyddai'n esempt rhag y prawf cysylltiad lleol o dan adran 75 ac felly'n cael hawl i'r ddyletswydd o dan adran 75.	Cadarnhaol

Diben a bwriad y polisi

Mae'r pŵer yn galluogi Gweinidogion Cymru i 'ragnodi categorïau o bersonau' a fyddai'n esempt rhag y prawf cysylltiad lleol o dan adran 75 o Ddeddf 2014 sydd, yn ei thro, yn pennu y byddai gan y cyfryw bersonau hawl i'r ddyletswydd o dan adran 75. Ystyrir bod hyn yn addas ar gyfer rheoliadau gan fod angen hyblygrwydd er mwyn sicrhau y gellir diwygio'r hawl i'r ddyletswydd o dan adran 75 i adlewyrchu cyd-destun geo-wleidyddol sy'n newid (e.e. y cynllun diweddar i gefnogi'r rhai sy'n ffoi rhag y rhyfel yn Wcráin) a sicrhau cysondeb rhwng nifer o ddarpariaethau gwahanol yn y Bil megis yr amodau ar gyfer cysylltiad lleol (yn adran 12(3)), amodau ar gyfer atgyfeirio achos at awdurdod lleol arall (adran 11(7)) ac esemptiad rhag atgyfeiriad at awdurdod lleol arall (adran 13(3)). Hefyd, efallai y bydd angen diwygio'r categorïau o bersonau y dylai fod ganddynt hawl i'r ddyletswydd o dan adran 75 yn y dyfodol er mwyn sicrhau nad oes unrhyw ganlyniadau nac anfanteision anfwriadol i grŵp neu grwpiau penodol. Bydd unrhyw newidiadau yn y dyfodol yn cael eu datblygu ar y cyd â phartneriaid cyflawni.

Bydd y Senedd yn cael cyfle i graffu ar unrhyw reoliadau a gynigir a phleidleisio arnynt.

Adran	Ffurf	Y cynnig a disgrifiad o'r pŵer	Gweithdrefn
11(3)	Rheoliadau	<p>Mae adran 11(3) yn mewnosod is-adrannau (2) i (2B) newydd yn adran 80 o Ddeddf 2014 sy'n cynnwys y ddarpariaeth y dylai atgyfeiriadau cysylltiad lleol ddigwydd cyn y derbynir dyletswydd o dan adran 66 neu adran 75 (dim ond yng nghyd-destun rhywun yn y carchar y mae adran 66 yn berthnasol).</p> <p>Mae'r is-adran (2)(b) newydd o adran 80 yn rhoi pŵer i Weinidogion Cymru wneud rheoliadau i ragnodi amgylchiadau pan fydd yr amodau ar gyfer atgyfeiriad wedi'u bodloni mewn perthynas ag atgyfeirio achos cyn i'r awdurdod lleol dderbyn dyletswydd o dan adran 66 pan fydd person yn y carchar.</p>	Cadarnhaol
11(3)	Rheoliadau	Mae adran 11(3) yn mewnosod is-adrannau (2) i (2B) newydd yn adran 80 o Ddeddf 2014 sy'n cynnwys y ddarpariaeth y dylai atgyfeiriadau cysylltiad lleol	Cadarnhaol

		<p>ddigwydd cyn y derbynnir dyletswydd o dan adran 66 neu adran 75 (dim ond yng nghyd-destun rhywun yn y carchar y mae adran 66 yn berthnasol)</p> <p>Mae'r is-adran (2A)(b) newydd o adran 80 yn rhoi pŵer i Weinidogion Cymru wneud rheoliadau i ragnodi amgylchiadau pan fydd yr amodau ar gyfer atgyfeiriad wedi'u bodloni mewn perthynas ag atgyfeirio achos cyn i'r awdurdod lleol dderbyn dyletswydd o dan adran 75.</p>	
--	--	---	--

Diben a bwriad y polisi

Mae'r pwerau hyn yn galluogi Gweinidogion Cymru i ragnodi amgylchiadau eraill pan fydd amodau ar gyfer atgyfeiriad wedi'u bodloni. Mae hyn yn rhoi hyblygrwydd i Weinidogion Cymru nodi unrhyw reolau neu amodau yn y dyfodol, yn ychwanegol at y rhai sydd eisoes wedi'u nodi yn adran 80 o Ddeddf 2014, i bennu pwy all fod yn destun atgyfeiriad at awdurdod lleol arall. Bydd yn sicrhau cysondeb â'r pwerau yn adran 6(4) mewn perthynas â'r hawl yn adran 75 ac adran 13(3) sy'n cwmpasu esemptiadau posibl yn y dyfodol rhag atgyfeiriad. Efallai y bydd angen diwygio'r amodau atgyfeirio yn y dyfodol er mwyn sicrhau nad oes unrhyw ganlyniadau nac anfanteision anfwriadol i grŵp neu grwpiau penodol. Bydd unrhyw newidiadau yn y dyfodol yn cael eu datblygu ar y cyd â phartneriaid cyflawni.

Bydd y Senedd yn cael cyfle i graffu ar unrhyw reoliadau a gynigir a phleidleisio arnynt.

Adran	Ffurf	Y cynnig a disgrifiad o'r pŵer	Gweithdrefn
12(2)	Rheoliadau	Mae adran 12(2) yn disodli adran 81(4) o Ddeddf 2014 â phŵer i wneud rheoliadau. Mae'r pŵer hwn yn galluogi Gweinidogion Cymru i wneud rheoliadau i bennu amgylchiadau pan fydd modd cadarnhau cysylltiad lleol ag ardal.	Cadarnhaol

Diben a bwriad y polisi

Mae adran 81(2) o Ddeddf Tai (Cymru) 2014 yn darparu bod gan berson gysylltiad lleol ag ardal awdurdod tai lleol yng Nghymru neu yn Lloegr os yw'n preswyllo yno fel arfer, a bod y preswyliaid hwnnw o ddewis y person ei hun, os yw'r person yn cael ei gyflogi yno; o ganlyniad i gysylltiadau teuluol, neu o ganlyniad i amgylchiadau neilltuol. Bwriedir i'r meini prawf hyn ar gyfer cysylltiad lleol gael eu cymhwyso gan awdurdod tai lleol o dan adran 80 er mwyn penderfynu a ellir atgyfeirio ceisydd at awdurdod arall yng Nghymru neu yn Lloegr. Bydd y meini prawf hyn ar gyfer cysylltiad lleol bellach yn gymwys i'r prawf cysylltiad lleol hefyd, sy'n rhan o'r asesiad o hawl o dan adran 75.

Mae adran 12(2) yn disodli adran 81(4) o Ddeddf 2014 â phŵer sy'n galluogi Gweinidogion Cymru i wneud rheoliadau i bennu'r amgylchiadau:

- pan fydd person yn cael ei drin neu'n peidio â chael ei drin fel person sy'n preswyllo mewn ardal fel arfer,
- pan fydd preswyliaeth mewn ardal yn cael ei thrin neu'n peidio â chael ei thrin fel dewis y person ei hun,
- pan fydd person yn cael ei drin neu'n peidio â chael ei drin fel person sy'n cael ei gyflogi mewn ardal,
- pan fydd person yn cael ei drin neu'n peidio â chael ei drin fel person â chysylltiad teuluol ag ardal,
- a fydd neu na fyddant yn cael eu trin yn amgylchiadau neilltuol sy'n cysylltu person ag ardal.

Mae gan Weinidogion Cymru bwerau eisoes i ragnodi dau o'r pum amgylchiad hyn drwy orchymyn, gan gynnwys: yr amgylchiadau pan na fydd person yn cael ei drin fel person sy'n cael ei gyflogi mewn ardal; a, phan na fydd preswyliaeth person mewn ardal yn cael ei thrin fel petai'n ddewis gan y person ei hun. Mae'r ddarpariaeth hon yn caniatáu i Weinidogion Cymru ddiffinio pob un o'r meini prawf yn fwy manwl gywir.

Bydd y Senedd yn cael cyfle i graffu ar unrhyw reoliadau a gynigir a phleidleisio arnynt.

Adran	Ffurf	Y cynnig a disgrifiad o'r pŵer	Gweithdrefn
13(2)	Rheoliad	Mae adran 13(2) yn mewnosod adran 81A newydd yn Neddff 2014, sy'n amlinellu pa geiswyr sy'n esempt rhag atgyfeiriad at awdurdod lleol yng Nghymru neu yn Lloegr. Mae adran 81A(2)(b) yn rhoi pŵer i Weinidogion Cymru wneud rheoliadau i ragnodi categorïau pellach o bersonau i fod wedi'u hesemptio rhag atgyfeiriad at awdurdod tai lleol arall yng Nghymru neu yn Lloegr.	Cadarnhaol

Diben a bwriad y polisi

Mae'r pŵer yn galluogi Gweinidogion Cymru i ragnodi categorïau pellach o bersonau i fod wedi'u hesemptio rhag atgyfeiriad at awdurdod lleol arall yng Nghymru neu yn Lloegr. Ystyrir bod hyn yn addas ar gyfer rheoliadau am fod angen hyblygrwydd. Efallai y bydd angen ychwanegu at y rhestr o bersonau a ddylai fod yn esempt rhag atgyfeiriad yn y dyfodol er mwyn ymateb i unrhyw anfantais a brofir gan grwpiau penodol, angen sy'n dod i'r golwg neu i ddatblygu trefniadau cilyddol ag awdurdodau yn Lloegr mewn perthynas â grwpiau penodol ymhellach. Byddai angen i'r pŵer hwn fod yn gyson â'r pŵer yn adran 6(4) er mwyn sicrhau, pan fydd rhywun yn esempt rhag atgyfeiriad, fod ganddo'r hawl i gael dyletswydd o dan adran 75 yn yr awdurdod lleol y mae wedi cysylltu ag ef, yn ogystal â'r pŵer yn adran 11(7) sy'n rhoi'r gallu i Weinidogion Cymru ddiffinio'r amodau neu'r amgylchiadau rhagnodedig ar gyfer atgyfeiriad at ardal awdurdod lleol arall.

Bydd y Senedd yn cael cyfle i graffu ar unrhyw reoliadau a gynigir a phleidleisio arnynt.

Adran	Ffurf	Y cynnig a disgrifiad o'r pŵer	Gweithdrefn
21(2)	Rheoliad	Mae adran 21(2) yn mewnosod adran 94A newydd (dyletswydd i awdurdod cyhoeddus ofyn a gweithredu) ac adran 94B newydd (awdurdodau cyhoeddus penodedig) yn Neddf 2014. Mae adran 94B(2) yn cynnwys pŵer i wneud rheoliadau i ddiwygio'r rhestr o awdurdodau cyhoeddus penodedig yn adran 94B, sy'n ddarostyngedig i'r ddyletswydd yn adran 94A, drwy dynnu neu ychwanegu personau, neu ddisgrifiad o bersonau, neu newid cyfeiriad at berson neu ddisgrifiad o bersonau.	Cadarnhaol

Diben a bwriad y polisi

Mae'r cyrff y mae'r ddyletswydd i ofyn a gweithredu o dan yr adran 94A newydd yn gymwys iddynt wedi'u rhestru yn yr adran 94B(1) newydd. Mae pŵer wedi cael ei gynnwys (adran 94B(2)) i ganiatáu i Weinidogion Cymru ddiwygio adran 94A(1) drwy reoliadau, i hepgor neu ychwanegu cyfeiriad at berson neu ddisgrifiad o berson neu newid cyfeiriad at berson neu ddisgrifiad o berson yn y dyfodol. Ystyrir bod hyn yn addas ar gyfer rheoliadau am fod angen hyblygrwydd. Efallai y bydd angen diwygio'r rhestr o'r personau hynny (i ychwanegu neu hepgor person penodedig, neu newid disgrifiad o berson) yn y dyfodol er mwyn darparu ar gyfer personau newydd neu wahanol.

Caiff y rheoliadau hynny gynnwys darpariaeth a fyddai'n gofyn am gydsyniad un o Weinidogion y Goron y DU o dan Ddeddf Llywodraeth Cymru 2006 pe bai'r ddarpariaeth yn cael ei chynnwys mewn Deddf gan Senedd Cymru. Cânt hefyd gynnwys darpariaeth a fyddai'n gofyn am ymgynghori ag un o Weinidogion y Goron y DU o dan Ddeddf Llywodraeth Cymru 2006 pe bai'r ddarpariaeth yn cael ei chynnwys mewn Deddf gan Senedd Cymru.

Bydd y Senedd yn cael cyfle i graffu ar unrhyw reoliadau a gynigir a phleidleisio arnynt.

Adran	Ffurf	Y cynnig a disgrifiad o'r pŵer	Gweithdrefn
21(3)	Canllawiau	Mae adran 21(3) o'r Bil yn diwygio adran 98 o Ddeddf 2014 i'w gwneud yn ofynnol i'r awdurdodau cyhoeddus penodedig a restrir yn yr adran 94B newydd roi sylw i ganllawiau a gyhoeddir gan Weinidogion Cymru wrth arfer eu swyddogaethau o dan yr adran 94A newydd (dyletswydd awdurdodau cyhoeddus i ofyn a gweithredu).	Dim gweithdrefn

Mae'r ddarpariaeth yn 21(3) yn gosod gofyniad ar yr awdurdodau cyhoeddus a bennir yn adran 94A i roi sylw i ganllawiau a gyhoeddir gan Weinidogion Cymru mewn perthynas ag ymgymryd â'u dyletswydd i "ofyn a gweithredu" o dan adran 94A. Bydd hyn yn sicrhau bod canllawiau a gyhoeddir sy'n ymwneud â'r ddyletswydd benodol i "ofyn a gweithredu" yn cael eu hystyried gan bob corff cyhoeddus penodedig wrth gyflawni ei swyddogaethau o dan adran 94A.

Ystyrir bod canllawiau yn briodol am y bwriedir iddynt hwyluso'r broses o gymhwysu'r ddeddfwriaeth sylfaenol newydd a'i rhoi ar waith.

Bydd canllawiau yn cael eu cyhoeddi gan Weinidogion Cymru ac ni fyddant yn destun gweithdrefn gan y Senedd.

Bydd y Senedd yn cael cyfle i graffu ar unrhyw reoliadau a gynigir a phleidleisio arnynt.

Adran	Ffurf	Y cynnig a disgrifiad o'r pŵer	Gweithdrefn
23(4)	Rheoliad	<p>Mae adran 23(4) o'r Bil yn diwygio Deddf Gwasanaethau Cymdeithasol a Llesiant (Cymru) 2014 i ddisodli'r pŵer presennol yn adran 109(3) â phŵer newydd yn adran 109A i wneud rheoliadau ynglŷn ag ystyr "llety addas" at ddibenion y ddyletswydd bresennol yn adran 109 i roi cymorth i berson ifanc categori 2 ac at ddibenion y ddyletswydd newydd yn adran 108A (fel y'i mewnosodwyd gan adran 23(2) o'r Bil) er mwyn sicrhau bod llety addas ar gael i bobl ifanc sy'n gadael gofal.</p>	Negyddol

Diben a bwriad y polisi

Mae'r pŵer hwn yn angenrheidiol er mwyn sicrhau bod y llety a roddir i bobl ifanc wrth iddynt bontio o ofal i fyw'n annibynnol yn addas at anghenion y grŵp hwn ac mae'n rhoi hyblygrwydd i Weinidogion Cymru ymateb i faterion ynglŷn â'r cyflenwad o lety neu ddarparwyr yn gyflym, gan sicrhau nad yw pobl ifanc yn cael eu rhoi mewn llety anaddas.

Adran	Ffurf	Y cynnig a disgrifiad o'r pŵer	Gweithdrefn
32(2)	Rheoliad	Mae adran 95 o Ddeddf 2014 yn ymwneud â'r ddyletswydd i gydweithredu. Mae adran 32(2) o'r Bil yn rhoi is-adrannau (5)-(7) newydd yn lle is-adrannau (5)-(8) o adran 95 o Ddeddf 2014. Mae'r is-adran (5) newydd yn cynnwys rhestr ehangach o bersonau sy'n ddarostyngedig i'r ddyletswydd i gydweithredu ac mae'r is-adran (6) newydd yn rhoi pŵer i Weinidogion Cymru wneud rheoliadau i ddiwygio'r rhestr honno drwy dynnu neu ychwanegu personau, neu ddisgrifiad o berson neu ddisgrifiad o'r cyfryw bersonau.	Cadarnhaol

Diben a bwriad y polisi

Er mwyn atal digartrefedd yn effeithiol mae angen dull gweithredu amlasiantaethol. Bydd yn angenrheidiol i Weinidogion Cymru gadw'r gallu i ddiwygio'r rhestr o gyrrff sy'n ddarostyngedig i'r ddyletswydd i gydweithredu er mwyn ymateb i ymarfer sy'n newid a helpu awdurdodau lleol i alw am gymorth i atal digartrefedd gan y cyrrff perthnasol.

Caiff y rheoliadau hynny gynnwys darpariaeth a fyddai'n gofyn am gydsyniad un o Weinidogion y Goron y DU o dan Ddeddf Llywodraeth Cymru 2006 pe bai'r ddarpariaeth yn cael ei chynnwys mewn Deddf gan Senedd Cymru. Cânt hefyd gynnwys

darpariaeth a fyddai'n gofyn am ymgynghori ag un o Weinidogion y Goron y DU o dan Ddeddf Llywodraeth Cymru 2006 pe bai'r ddarpariaeth yn cael ei chynnwys mewn Deddf gan Senedd Cymru.

Bydd y Senedd yn cael cyfle i graffu ar unrhyw reoliadau a gynigir a phleidleisio arnynt.

Adran	Ffurf	Y cynnig a disgrifiad o'r pŵer	Gweithdrefn
33	Canllawiau	<p>Mae adran 33 yn mewnosod adran 96A newydd yn Neddf 2014 sy'n darparu bod yn rhaid i landlord cymdeithasol gydymffurfio â chais gan awdurdod lleol i roi llety i geisydd digartref y mae'r brif ddyletswydd tai yn ddyledus iddo, o fewn cyfnod rhesymol, oni bai bod rheswm da dros beidio â chydymffurfio. At hynny, mae'n rhaid i'r landlord cymdeithasol gydymffurfio â chais rhesymol am wybodaeth sy'n ymwneud â swyddogaethau'r awdurdod lleol o dan yr adran hon.</p> <p>Mae adran 96A(6) yn rhoi pŵer i Weinidogion Cymru roi canllawiau i landlordiaid cymdeithasol ar yr hyn sy'n gyfystyr â rheswm da dros beidio â chydymffurfio, cyfnod rhesymol i gydymffurfio a chais rhesymol gan awdurdod lleol i ddarparu gwybodaeth.</p> <p>Mae adran 96A(8) yn gosod gofyniad ar landlordiaid cymdeithasol i roi sylw i</p>	Dim gweithdrefn

		ganllawiau a roddir o dan yr adran hon.	
33	Cyfarwyddyd	Mae adran 33 hefyd yn mewnosod adran 96B newydd yn Neddff 2014. Mae adran 96B(5) yn rhoi pŵer i Weinidogion Cymru gyfarwyddo landlordiaid cymdeithasol i gydymffurfio â chais gan yr awdurdod tai lleol a wneir o dan adran 96A (gweler uchod) o fewn y cyfryw gyfnod ag a bennir yn y cyfarwyddyd.	Dim gweithdrefn

Diben a bwriad y polisi

Diben y pŵer i roi canllawiau yn adran 96A(6) mewn perthynas â'r ddyletswydd newydd hon yw nodi disgwyliadau Gweinidogion Cymru ynglŷn â'r hyn sy'n gyfystyr â rheswm da i landlord cymdeithasol beidio â chydymffurfio â chais gan awdurdod tai lleol o dan adran 96A, y cyfnod y mae'n rhaid cydymffurfio â chais oddi mewn iddo a'r hyn sy'n gyfystyr â chais rhesymol. Yna, bydd angen i landlordiaid cymdeithasol roi sylw i gynnwys y canllawiau hynny.

Ystyrir bod canllawiau yn briodol am y bwriedir iddynt hwyluso'r broses o gymhwyso'r ddeddfwriaeth sylfaenol newydd a'i rhoi ar waith. Bydd y canllawiau hyn yn rhoi gwybodaeth fanylach i helpu landlordiaid cymdeithasol i ddeall eu rhwymedigaethau o dan adran 96A. Bydd canllawiau yn cael eu cyhoeddi gan Weinidogion Cymru ac ni fyddant yn destun gweithdrefn gan y Senedd.

O dan adran 96B, pe bai landlord cymdeithasol yn methu ag ymateb neu'n methu â chydymffurfio â'r cais hwn o fewn cyfnod rhesymol ac nad oes ganddo reswm da dros beidio â chydymffurfio, gall yr awdurdod tai lleol atgyfeirio'r mater at Weinidogion Cymru. Mae'r adran 96B(5) newydd yn rhoi pŵer i Weinidogion Cymru gyfarwyddo landlord cymdeithasol i gydymffurfio â chais os

ydynt yn cytuno, ar ôl ystyried yr achos, nad oedd gan y landlord cymdeithasol reswm da dros beidio â chydymffurfio neu nad oedd wedi ymateb o fewn cyfnod rhesymol.

Diben y pŵer hwn yw rhoi dull o ddatrys anghydfodau i Weinidogion Cymru, pan fydd awdurdodau tai lleol a landlordiaid cymdeithasol yn methu â chytuno ar y cais a wnaed, neu pan na fydd landlordiaid cymdeithasol yn ymateb i'r cais, er mwyn ystyried y ffactorau a'r dystiolaeth a gyflwynwyd, a chaniatáu i gyfarwyddyd gael ei wneud y mae'n rhaid cydymffurfio ag ef. Mae'n rhaid i unrhyw gyfryw gyfarwyddyd fod yn ysgrifenedig a gellir ei amrywio neu ei ddirymu drwy gyfarwyddyd diweddarach. Mae cyfarwyddyd yn orfodadwy drwy orchymyn gorfodol ar gais, neu ar ran, Gweinidogion Cymru neu'r awdurdod tai lleol a wnaeth yr atgyfeiriad.

Nodir sylwedd y pŵer i roi cyfarwyddyd ar wyneb y Bil ac mae'n gyfyngedig o ran ei gwmpas ac, fel y cyfryw, nid ystyrir ei bod yn briodol cymhwyso gweithdrefn gan y Senedd.

Adran	Ffurf	Y cynnig a disgrifiad o'r pŵer	Gweithdrefn
35(4)	Rheoliadau	<p>Mae adran 35(4) o'r Bil yn mewnosod is-adrannau (6A)–(6C) newydd yn adran 160A o Ddeddf Tai 1996, sydd, fel y'i diwygiwyd, yn ymwneud â dyrannu tai cymdeithasol i bersonau cymwys a chymhwysol yn unig. Mae is-adran (6B) yn galluogi awdurdod tai lleol i benderfynu pa ddsbarthiadau o bersonau sydd, neu nad ydynt, yn bersonau cymhwysol, yn ddarostyngedig i'r cyfyngiadau yn adran 160A (fel y'i diwygiwyd) a hefyd o dan unrhyw reoliadau a wneir gan Weinidogion Cymru o dan yr is-adran (6C) newydd. Mae is-adran (6C) yn rhoi pŵer i Weinidogion Cymru ragnodi dosbarthiadau o bersonau a fydd, neu na fyddant, yn cael eu trin yn bersonau cymhwysol, a rhagnodi meini prawf na all awdurdodau tai lleol eu defnyddio wrth benderfynu pa ddsbarthiadau o bersonau nad ydynt yn bersonau cymhwysol.</p>	Negyddol

Diben a bwriad y polisi

Mae adran 35 o'r Bil yn diwygio adran 160A o Ddeddf Tai 1996. Ar hyn o bryd, mae adran 160A yn ei gwneud yn ofynnol i awdurdod tai lleol ddyrannu llety i bersonau cymwys yn unig, fel y'i nodwyd yn yr adran honno. Mae adran 160A, fel y'i diwygiwyd, yn caniatáu i awdurdod tai lleol benderfynu a nodi ei reolau ei hun ynghylch pwy sydd, neu nad ydynt yn 'bersonau cymhwysol' at ddibenion dyrannu tai cymdeithasol. Mae'r disgrisiwn hwn yn ddarostyngedig i'r cyfyngiadau ar gymhwysra a chymhwysol fel y darparwyd ar eu cyfer yn is-adrannau (3), (5), (7) (fel y'u diwygiwyd) a'r is-adran (8A) newydd a hefyd o dan unrhyw reoliadau a wneir gan Weinidogion Cymru o dan yr is-adran (6C) newydd. Mae'r pŵer i wneud rheoliadau yn is-adran (6C) yn caniatáu i Weinidogion Cymru ragnodi dosbarthiadau o bersonau a fydd, neu na fyddant, yn cael eu trin yn bersonau cymhwysol, a rhagnodi meini prawf na all awdurdodau tai lleol eu defnyddio wrth benderfynu pa ddosbarthiadau o bersonau nad ydynt yn bersonau cymhwysol.

Ystyrir bod hyn yn addas ar gyfer rheoliadau am fod angen hyblygrwydd er mwyn caniatáu i Weinidogion Cymru ymateb i newidiadau yn y dyfodol ac anghenion tai sy'n datblygu, a lle y bo angen, er mwyn cynnig mesurau diogelu i sicrhau nad yw unigolion cymwys sydd â'r angen mwyaf dybryd o ran tai yn cael eu hallgau.

Fel gweithdrefn negyddol, ni fydd y Senedd yn cael cyfle i graffu na phleidleisio ar unrhyw reoliadau a gynigir.

Adran	Ffurf	Y cynnig a disgrifiad o'r pŵer	Gweithdrefn
38	Rheoliad	<p>Mae adran 38 yn mewnosod adrannau 160B i 160E newydd yn Neddf Tai 1996 sy'n ymwneud â chofrestrau tai cyffredin a chofrestrau tai hygyrch. Mae'r adran 160D(1) newydd yn rhoi pŵer i Weinidogion Cymru wneud rheoliadau i wneud darpariaeth ar gyfer cofrestrau tai cyffredin ac mewn cysylltiad â chofrestrau tai cyffredin. Caiff y rheoliadau, yn benodol, wneud darpariaeth ynghylch:</p> <ul style="list-style-type: none"> (a) diwygio a dileu cofnodion yn y gofrestr mewn perthynas â pherson; (b) rhoi hysbysiad; (c) yr wybodaeth a gaiff ei chynnwys ar y gofrestr neu y mae'n rhaid ei chynnwys ar y gofrestr; (d) ei gwneud yn ofynnol datgelu gwybodaeth a geir ar y gofrestr i berson neu ddisgrifiad o berson a bennir 	Negyddol

		yn y rheoliadau neu awdurdodi'r cyfryw ddatgeliad; (e) rhoi swyddogaethau i awdurdodau tai lleol yng Nghymru.	
38	Rheoliad	<p>Mae adran 38 yn mewnosod adrannau 160B i 160E newydd yn Neddf Tai 1996 sy'n ymwneud â chofrestrau tai cyffredin a chofrestrau tai hygyrch. Mae'r adran 160E(2) yn rhoi pŵer i Weinidogion Cymru wneud rheoliadau i wneud darpariaeth ar gyfer cofrestrau tai hygyrch ac mewn cysylltiad â chofrestrau tai hygyrch. Caiff y rheoliadau, yn benodol, wneud darpariaeth ynghylch:</p> <p>(a) diwygio a dileu cofnod yn y gofrestr mewn perthynas â thai preswyl;</p> <p>(b) rhoi hysbysiad;</p> <p>(c) yr wybodaeth a gaiff ei chynnwys ar y gofrestr neu y mae'n rhaid ei chynnwys ar y gofrestr;</p> <p>(d) ei gwneud yn ofynnol datgelu gwybodaeth a geir ar y gofrestr i berson neu ddisgrifiad o berson a bennir yn</p>	Negyddol

		y rheoliadau neu awdurdodi'r cyfryw ddatgeliad; (e) rhoi swyddogaethau i awdurdodau tai lleol yng Nghymru	
--	--	--	--

Diben a bwriad y polisi

Mae'r Bil yn ei gwneud yn ofynnol i bob awdurdod tai lleol yng Nghymru sefydlu a chynnal:

- Cofrestr Tai Cyffredin, y mae'n rhaid i bob darparwr tai cymdeithasol ddyrannu tai cymdeithasol iddi, a;
- Cofrestr Tai Hygyrch, o'r holl lety a ddelir gan bob darparwr tai cymdeithasol sy'n cynnwys nodweddion a fydd yn galluogi personau anabl i fyw'n annibynnol ynddynt.

Bydd yr adrannau 160D(1) a 160E(2) newydd (fel y'u mewnosodwyd gan adran 38 o'r Bil) yn rhoi pŵer i Weinidogion Cymru wneud rheoliadau i bennu gofynion pellach mewn perthynas â Chofrestrau Tai Cyffredin a Chofrestrau Tai Hygyrch ynglŷn â sut y caiff cofnodion eu hychwanegu, eu diwygio a'u tynnu oddi ar y gofrestr a pha wybodaeth y gellir ei chynnwys ar y gofrestr. Mae angen rheoliadau ar gyfer hyn er mwyn rhoi hyblygrwydd mewn ymateb i'r ffyrdd amrywiol y mae cofrestrau tai cymdeithasol a systemau dyrannu yn gweithredu yng Nghymru ac er mwyn sicrhau y gellir unioni unrhyw ganlyniadau anfwriadol sy'n deillio o'r newid yn gyflym os bydd angen.

Fel gweithdrefn negyddol, ni fydd y Senedd yn cael cyfle i graffu na phleidleisio ar unrhyw reoliadau a gynigir.

Adran	Ffurfi	Y cynnig a disgrifiad o'r pŵer	Gweithdrefn
41	Rheoliad	<p>Pŵer i wneud rheoliadau i wneud darpariaeth sy'n gysylltiedig ag unrhyw ddarpariaeth yn y Bil neu sy'n atodol i unrhyw ddarpariaeth yn y Bil, neu sy'n ganlyniadol i unrhyw ddarpariaeth yn y Bil, a gwneud darpariaeth drosiannol, darpariaeth ddarfodol neu ddarpariaeth arbed mewn cysylltiad ag unrhyw ddarpariaeth yn y Bil. Mae hyn yn cynnwys diwygio, diddymu neu ddirymu unrhyw ddeddfwriaeth sylfaenol neu is-ddeddfwriaeth (gan gynnwys unrhyw un o ddarpariaethau'r Bil hwn) cyhyd â'u bod yn ymwneud ag un o'r darpariaethau uchod.</p>	<p>Cadarnhaol oni bai bod is-ddeddfwriaeth yn cael ei diwygio. Yna bydd unrhyw reoliadau a wneir o dan yr adran hon yn destun y weithdrefn negyddol.</p>

Diben a Bwriad y Polisi

Darpariaethau safonol mewn Biliau yw'r rhain y bwriedir iddynt alluogi Gweinidogion Cymru i wneud diwygiadau atodol, cysylltiedig, trosiannol neu ganlyniadol i ddeddfwriaeth sylfaenol ac is-ddeddfwriaeth er mwyn gweithredu'r Bil yn llawn.

Yn aml defnyddir darpariaethau trosiannol ac arbed er mwyn sicrhau proses bontio ddiraffferth rhwng cyfundrefnau presennol a newydd.

Mae'n debygol y bydd angen inni ddefnyddio'r pwerau hyn. Byddwn yn cydgysylltu â rhanddeiliaid perthnasol ar yr angen am ddarpariaethau o'r fath.

Bydd y Senedd yn cael cyfle i graffu a phleidleisio ar reoliadau a fydd yn diwygio'r Bil oni bai bod y rhain yn ymwneud â diwygiadau i is-ddeddfwriaeth.

Adran	Ffurf	Y cynnig a disgrifiad o'r pŵer	Gweithdrefn
42	Gorchymyn	Mae'r adran hon yn rhoi pŵer i Weinidogion Cymru gychwyn darpariaethau'r Bil drwy orchymyn. Gellir gwneud darpariaethau trosiannol neu arbed mewn cysylltiad â'r darpariaethau yn dod i rym.	Dim gweithdrefn

Diben a Bwriad y Polisi

Mae hon yn ddarpariaeth safonol mewn Bil sy'n galluogi Gweinidogion Cymru i gychwyn darpariaethau fel a phryd y bydd yn briodol gwneud hynny.

Mae adran 42(1) yn amlinellu pa adrannau a ddaw i rym y diwrnod ar ôl y diwrnod y mae'r Ddeddf yn cael Cydsyniad Brenhinol, ac mae adran 56(2) yn darparu pa adrannau a ddaw i rym ddeufis ar ôl i'r Ddeddf gael Cydsyniad Brenhinol. Mae adran 41(2) yn darparu y daw'r darpariaethau eraill i rym ar ddiwrnod a bennir gan Weinidogion Cymru drwy arfer y pŵer hwn i wneud gorchymyn. Mae'n briodol cychwyn darpariaethau drwy orchymyn gan y bydd angen sicrhau bod y trefniadau gweithredu ar waith cyn y daw'r adrannau i rym.